

altres *Anseresa*, *Condresa* etc. tots en -RED. Entre diverses possibilitats és probable que sigui el nom femení HILDIWĪDA doc. en moltes fonts germàniques generalment en -WID (Först. 838), *Childuide* en docs. merovingis, segle VII. de la col·lecció Pardessus; més tard *Hilduidis* en el Polyptichum Irminonis i el Políptic de Reims (S. XI ss.).

L'evolució que deu haver-hi és amb el canvi fonètic LD> ul, tan corrent en la nostra E.Mj. i el pas de -ĪDA a -esa, amb el canvi normal de la -Ī- postònica en -z-. La influència de la *u* i la *l* torna *eul*>*oul*, i en part també -liv->-lov-, però restant *Olivesa* en la forma moderna. És sabut que els noms germànics en HILD- són centenars (Först. 1562-63); i també -WID hi és una terminació fecunda, sobretot en femenins (45 noms) i 22 masculins. També es podria pensar en *Heiluid* f.(Först. 730) (però l'evolució del diftong EI no s'hi prestaria gaire), i fins en el masculí *Alawid* (4 noms del S. IX, Först. 54), però també amb fonètica menys usual.

El cognom *Oloesa* es registra a l'Empordà, 1820, a Vilabertran (*BABL* XVI, 300). En el Conflent, te. Conat, recullo un lloc menor *La Vivesa* XXVI, 84.23) que potser resulti d'una forma dissimilada de *L'Olivesa*, ajudant-hi contaminació de *viva* i derivats de *viure*. En una enumeració dels focs de Axat lloc al Nord de Conat (ja dept. Aude), en l'any 1306, figura una Esclarmonda *Olibessa* (llegida en xerografia de l'arxiu de Perpinyà, cota 2905, 155). Semblaria igual a l'*Olivesa* andorrà, si desestimem aquesta -ss- doble.¹

¹ Cert que es podria dubtar si no és un femení en -essa, derivat del NP *Oliba* que també figura en aquella enumeració, on hi ha també, un *Favressa*. En tot això juga la vacil·lació *baronessa/-nesa, princesa/princesa*. El que hem de rebutjar sens dubte és que *Olivesa* vingui de *oliva* o d'*òliba*, com suggereix Gulsoy, *DECat*. s.v.: car fóra ja inexplicable la derivació; i majorment les dades antigues d'*Olovesa*.

Oliviadre, V. *Olivierno*

OLIVIERGO, OLIVIADRE

Nom de dos llocs de l'alta Ribagorça, Serradet de l'*Ulibjérgo* en el terme de Vallabriga (entre el Turbó i Calbera-Ovarra), a l'alt Isàvena (*DECat*. VI, 47a17).

Ja en el baix Isàvena, uns 25 k. més avall, hi ha un barranc i pda. *L'Olibjädre* en el terme de Lasquarri (XIX, 11).

Tots dos deuen venir de variants del nom de planta *olierca* planta tòxica, 'marxivòls', *Helleborus foetidus*. A desgrat de les vacil·lacions d'En Gulsoy que firma aquest article del *DECat*. (VI. 47-48) (sempre temorenc en etimologia, massa inclinat a cercar

dubtes, i possibilitats concurrents o contradictòries) no hi ha dificultat seriosa, a fer-lo venir d'una base derivada *HELLEBORĪCA (*herba *helleborica*), amb explicables evolucions fonètiques i de metàtesi vocàlica: **eleórca*>*oleerca*, -*hierca*. *Ulierno* en presenta una variant sonoritzada, ja esperable, en -*ér* (*ígo*) (cf. fr. dial. *aliboron*, *aliborgue*): a Castanesa l'elèbor verd, espècie de baladre (47a48, 59, 48a2), car el baladre és també herba tòxica: justament per contaminació de *beladre* (ll. VERATRUM) s'explica la variant *Oliviadre* del NL a Lasquarri.

Olla, V. *Oleta*

OLLERS

1) poble amb mun. a la Conca de Barberà. Pron. *ulés* a Montblanc, Casac. 1920.

20 *MENC. ANT.* 1038: podium super *Ollarios*. 1055: *Oller* citat amb Solivella (Font Rius, *C.d.p.* 20 I, 38.15f 8). 1079: *Olers* (MiretS., *Templ.* 300). 1165: *quadra Ollarios* (Font Rius 127). 1180: *Ollers* (MiretS., *Més antic text català*. (Font Rius 160). 1181: *Olers* (*Cart. Poblet*, p.56). 1197: *Olers* (MiretS., *Templ.* 223). 1285: Jaume II dóna el castell d'*Ollers* a Arnau de Vilanova (Finke *Acta Ar.* II, 872). 1294: (C.Candl., *Mi.Hi.Ca.* I). 1359: *Ollers* (*CoDoACA* XII, 41).

2) poblet del Gironès, agre. a Vilademuls. Pron.: *ulés* Casac. a Bàscara, Casac. 1920.

30 *MENC.ANT.* 1017: «villa *Ollers*» (*Marca H.* 999). 1049: *Olers* (*BABL* II, 327). 1226: (*BABL* IV, 5w 417). 1362: *parr. Sti. S. de Ollaris* (*Llibre Verd* Alsius, 177). *OkDer* en un doc. de 1122, p.p. MiretS. (*Templ.*, p.30).

Puig d'*Ollers*: 1121; *Puio de Ollers*, prop de Santiga, te. Sta. Perpètua de Mogoda (*Cart. St.Cugat* III, 54). *L'Ollera*, prop de St. Iscle de les Feixes (Vallès): 1056: *Olera*. 1072: *ipsa Olera* (*Cart. St.Cugat* II, 274, 40 352).

ETIM. Tots ells, del nom comú *oller* 'terrisser' (NL comparable a *Fígols*, sin. d'origen llatí).

DERIV.

L'OLLERIA, poble val. de la comarca de Xàtiva. 45 *Pron.*: *l'olèria*, sempre amb article, a Albaida, Xàtiva i Val., J.G.M. 1935. Són proverbiales «*la pega de la Olleria*» (M. Gadea, *T. del Xe* I, 51) i «*els vidriers de la Olleria*», ib. 163, car la fabricació de productes vidrats i terrissa és tradicional i típica d'aquest poble, com explica també Joan Amades (*Geogr. Popular*, 97). *l'olèria* sento jo en l'enq. que vaig fer el 1962, allí el 1962 (XXXII, 103-107) i a Gavardà (XXII, 135.1). Dades sobre el lloc i el seu terme en Miquel Batllori (*A.C.C.V.* VIII, 21, i Lz. Vargas, 1774 (II, 75).

55 És possible que ja fos ben poblat el terme en temps dels moros, encara que no en dóna prova un segell